

Asia: VN/24081/2023-OM-49

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi varmuusvankeuden käyttöönotosta ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö

Lausunto, 24.11.2025, SY/3031/2025

Lausuntopyyntö VN/24081/2023

Syyttäjälaitos kannattaa hallituksen esityksen ehdotuksia varmuusvankeuden käyttöönotosta, yhdistelmärangaistuksen käyttöalan laajentamisesta sekä elinkautisvankien vapauttamismenettelyn muuttamisesta.

Syyttäjälaitos kiinnittää erityisesti huomiota esityksen yhteiskunnalliseen merkittävyyteen rikoslakiin ehdotettujen muutosten sekä varmuusvankeuslain säätämisen osalta, joiden tarkoituksena on muiden hengen, terveyden tai vapauden suojaaminen. Erityisesti on korostettava sitä, että ehdotetut muutokset sisältävät konkreettisia toimenpiteitä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten uhriksi joutuvien haavoittuvien henkilöiden rikosoikeudellisen suojan parantamiseksi. Ehdotetuilla muutoksilla on todennäköisesti myös rikollisuutta ennaltaehkäisevä vaikutus.

Varmuusvankeutta koskeva menettely tulee koskemaan ainoastaan vaarallisimmista rikoksista tuomittuja, joten sen käyttöala jää oletettavasti suhteellisen pieneksi. Ehdotettu varmuusvankeuteen määrittäminen koskeva menettely on esitetty toteutettavaksi oikeusturva riittävällä tavalla huomioiden. Varmuusvankeuteen määrittämisen edellytyksenä on, että siihen

määrättävä on tuomittu yhdistelmärangaistukseen ja lisäksi omaa vakavan rikoshistorian. Aloitteen varmuusvankeuden käyttämisestä tekee Rikosseuraamuslaitos, jonka esityksen perusteella syyttäjää päättää haetaanko varmuusvankeuteen määräämistä. Helsingin hovioikeus käsittelee varmuusvankeuden määräämistä koskevat hakemukset. Päätöksenteon on keskittäminen parantaa asian käsittelyn vaatimaa asiantuntemusta. Ehdotuksessa esitettyjen muutosten myötä myös oikeuspsykiatrisen osaamisen tarve korostuu.

Asiassa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että etenkin varmuusvankeus uutena hakemustyyppinä lisää Syyttäjälaitoksen käsiteltäväksi tulevien asioiden määrää ja siten aiheuttaa tosiasiallisen resurssitarpeen, jota on selvitetty yksityiskohtaisesti ja perustellusti esityksen sivulla 50. Resurssitarvetta arvioitaessa on olennaista myös se, että uusi hakemustyyppi sekä yhdistelmärangaistuksen muutokset edellyttävät myös syyttäjien kouluttamista.

Jotta ehdotetuilla muutoksilla saavutettaisiin halutut vaikutukset, tulee nämä tarkasti lasketut resurssitarpeet myös taata rikosprosessiketjun eri toimijoille.

Koivisto Ari-Pekka
Syyttäjälaitos

Savurinne Heidi
Syyttäjälaitos